

Z kalendára výročí

(v druhom polroku 2021)

(6 medailónov významných osobností – kresťanov)

(zostavil *Dušan JEDINÁK*)

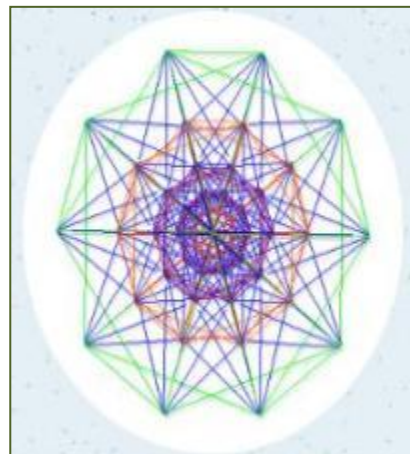
Topoľčany
2021

Predhovor

V každom roku máme možnosť výraznejšie upozorniť na kresťanské hodnoty a zmysluplnú kultúru. Ponúkam polročný kalendár výročí osobností, ktorý pripomína šesť postáv spoločenského života kresťanov, majúcich v príslušnom mesiaci druhého polroka 2021 okrúhle (deliteľné piatimi) výročie narodenia alebo úmrtia:

VIVALDI
GUZMÁN
MELLO
BÍLEK
LE FORT, G.
MOZART

- ***Zralá víra nám nenabízí „jistoty“, nýbrž učí žít s tajemstvím.***
- *Víra je vstřícná otevřenost vůči Boží skrytosti, odvážné „ano“ (nebo alespoň toužící „snad“) naší naděje v hlubokém tichu Božího mlčení, vytrvalý plamínek, který znovu a znovu vyšlehuje z popela rezignace.*
- *Víra, naděje a láska jsou tři aspekty naší trpělivosti vůči Bohu, tři způsoby, jak se vyrovnat se zkušeností s Boží skrytostí. Nabízejí zcela odlišnou cestu, než jsou ateismus, náboženský fundamentalismus i „laciné věření“.*
- *Je třeba číst Písmo a prožívat víru také z perspektivy naší solidarity s lidmi hledajícími, včetně těch, kteří žízni po víře, ale nemohou spočinout v žádné podobě náboženství, s níž se dosud setkali.*
- *Právě tam, kde církev byla drcena a zašlapána do země jako zrno, by toto zrno mělo konečně vydat plody. Možná, že to, co odtud může a má vzejít, není vnější rozkvět církve a plné kostely, nýbrž nová odvaha jít k těm druhým, „vzdáleným“, hledat cestu do „třináctých komnat“ lidských srdcí i srdcí kultur – i té naší, „ateistické“ ...*
- *K víře patří naděje, že Bůh je často i tam, kde se nám zdá, že není a nemůže být.*
- *Vážím si víry, která dává sílu k statečnému morálnímu řešení životních situací a která posiluje vědomí odpovědnosti – před Bohem i lidmi.*

Svoboda jako Boží dar a úkol - to je křesťanství...

Tomáš HALÍK, nositel (2014) Templetonovej ceny,
český profesor Karlovej univerzity v Prahe.

Antonio L. VIVALDI (4. 3. 1678 – 28. 7. 1741)

Taliansky huslista, barokový skladateľ, pedagóg a kňaz. Bol nazývaný aj *Prete rosso* vďaka jeho farbe vlasov. Ryšavý páter hudbu zbožňoval. Stal sa aj učiteľom hudby. Dievčenskému súboru zostal verný takmer 40 rokov. Na jednej strane opery, oratóriá a populárne husľové koncerty, na druhej skladby, ktoré skôr pripomínajú cvičenia zručnosti. S hudbou sa dostal takmer všade. Skladal v Mantove, Ríme, Paríži, Drážd'anoch, ale aj v Prahe. Zomrel vo Viedni opustený a chudobný. Aj jeho tvorba zapadla takmer na 200 rokov do zabudnutia.

V rodnej krajine sa stal jedným z najplodnejších skladateľom hudobného baroku. Vytvoril koncerty (*Štvoro ročných období*, *L'Estro armonico*, cyklus *La Stravaganza*). Skomponoval asi 712 diel, z toho okolo 500 koncertov: 241 husľových koncertov; 39 koncertov pre ľagot; 6 koncertov pre flautu; 70 koncertov pre rôzne netradičné inštrumentálne obsadenia; 49 opier.

Z hudobného diela

https://www.youtube.com/watch?v=xxtiKsmWe_o

https://www.youtube.com/watch?v=P6DSr_wEzOY

<https://www.youtube.com/watch?v=nXcQ2pHTXGU>

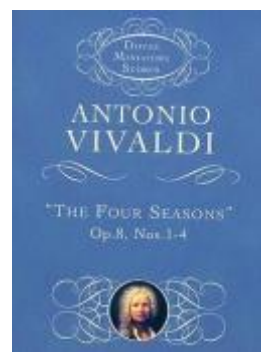
<https://www.youtube.com/watch?v=RMHguvZPcqQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=0d3gR7H5Vvw>

<https://www.youtube.com/watch?v=Mf8UDIuRg4Q>

<http://www.9em.sk/vivaldiho-styri-rocne-obdobia/>

Antonio Vivaldi

Dominik GUZMÁN (okolo 1170 – 6.8.1221)

V oblastiach okolo mesta Toulouse, kde bludári šíрили zmätok a nepokoj, horlivo rozvíjal svoju kazateľskú činnosť, ktorú výrazne podporoval príklad jeho evanjeliovej chudoby a priateľský dialóg s bludármi o otázkach viery. Postupne založil Rehoľu kazateľov, *Ordo prædicatorum* – ľudovo dominikáni, ktorá bola potvrdená (21.1.1217) pápežom Honoriom III. Až do dnes sa snažia, aby boli prítomní tam, kde si ľudia kladú otázky o zmysle života, kde hľadajú Boha, kde trpia a potrebujú pomoc pri svojom hľadaní Ježiša Krista, Cesty, Pravdy a Života. Dominik zasiahol presne do srdca svojho storočia, všade sa slovom a skutkom predstavil ako muž evanjelia. Medzi bratmi alebo priateľmi nebolo vľúdnejšieho a láskavejšieho ako on, bol najlepším a najpôsobivejším tešiteľom. Vyslúžil si svätosť (1234). <https://svetkrestanstva.postoj.sk/19903/caro-svaeteho-dominika>

Z myšlienok

- *Pane, dej mi pravou lásku, lásku, které není nic zatěžko pro spásu druhých!*
 - *Synu můj, více než ze všech knih jsem čerpal z knihy lásky. Z této knihy se lze všemu naučit.*
- ***Běda vědění, které se neproměňuje v lásku!***
- *Nechci studovat z mrtvých kůží, zatím co lidské bytosti umírají hladem!*
- *Kdo umí sám sobě panovati a nad neřádnými chtíči svými vládnouti, může panovati nade vším světem.*
- *Vytrvejte v pokoře a v dobrovolné chudobě; pamatujte na to, že Bohu sloužit je panovat...*
- *Zde je mé dědictví: Mějte lásku, chraňte pokoru, zachovejte dobrovolnou chudobu!*
- *Neplačte, po smrti vám budu užitečnější než za živa.*

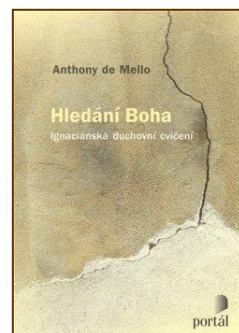
Anthony de MELLO

(4. 9. 1931 – 2. 6. 1987)

Indický spisovatel vyštudoval filozofiu, psychológiu a spirituálnu teológiu. Stal sa jezuitským kňazom (od roku 1961). Pôsobil v Indii aj v USA. Krátkymi príbehmi meditoval smerom ku zmyslu ľudského života. Spájal myšlienky kresťanstva s duchovnými tradíciami budhizmu, hinduizmu aj islamu. Premiešal príbehy a podobenstvá do slov Majstra ako hinduistický guru, zen-budhistický mudrc, súfijský učiteľ alebo kresťanský pustovník. Vydal spisy: *Sadhana – Cesta k Bohu, K prameňom, Spojenie s Bohom, Cesta k láske, Minútové nezmysly, Minútová múdrosť, Modlitba žaby, Vtáčí spev*). Zostal vodcom, učiteľom i priateľom, aj keď sa už v niektorých oblastiach odchyľoval od podstaty kresťanskej viery (napr. Boh je akási bližšie neurčená a všadeprítomná kozmická skutočnosť; Biblia vraj bráni človeku nasledovať vlastný zdravý ľudský rozum; popieranie, že Písmo obsahuje platné výpovede

o Bohu). Ako pastoračný poradca odvážne hľadal nové a originálne duchovné cesty rôznych kultúrnych tradícií. Načrtol neobvyklé perspektívy prirodzenej syntézy mystických motivácií náboženských predstáv celého ľudstva. Nepokojný, impulzívny a temperamentný Anthony pokorne a so zmyslom pre humor strhával ľudom z očí závoj ilúzie, vyhánal démona zúfalstva z ľudskej psychiky, hľadal čo najjednoduchší jazyk komunikácie o javoch medzi zemou a nebom.

Z myšlienok

- *Jedným zo základných práv človeka je mať právo na chybu.*
- *Veriť neznamená zhromažďovať istoty, ale vedieť pochybovať.*
- *Ak chceš nájsť pokoj, skús zmeniť seba, nie ostatných. Je jednoduchšie obuť si papuče, aby si chránil svoje nohy, než vystlať kobercami celý svet.*
- *Majte sa radi takí, akí ste. A zmena, pokiaľ je vôbec možná, nastane sama až keď bude treba. Žite v pokoji ...*

Ženě, která si stýskala na svůj osud, Mistr pravil: "Ty sama přece vytváříš svůj osud. " „Jistě ale nemohu za to, že jsem se narodila jako žena?"

"Narodit se jako žena není osud. To je danost. Osud je to, jak své ženství přijímáš a co z něho děláš."

Černý klouček pozoroval prodavače nafukovacích balónek na vesnickém trhu. Ten člověk musel být dobrý obchodník, protože nechal ulétnout červený balónek, který stoupal vysoko vzhůru a lákal tak zástup možných mladých zákazníků.

Pak vypustil modrý balónek, následoval ho žlutý a bílý. Všechny stoupaly vysoko, vysoko, až zmizely z dohledu. Malý černoušek se dlouho díval na černý a pak se zeptal: "Pane, kdybyste vypustil černý, letěl by tak vysoko jako ty ostatní?"

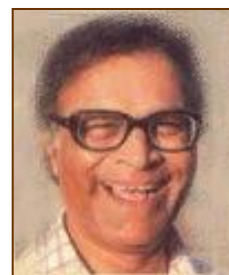
Prodavač se na chlapce chápavě usmál. Uškubl nit s černým balónkem, a když ten začal stoupat vzhůru, naklonil se k chlapci: „To není barvou, chlapče; to, co je uvnitř, mu dává stoupat výš."

Představte si, že sedíte v koncertním sále a nasloucháte kouzelné hudbě, když tu si najednou vzpomenete, že jste zapomněli zamknout auto. Máte o to auto strach, nemůžete však odejít ze sálu a nemůžete se již ani těšit z hudby. A to je dokonalý obrázek života, jak ho žije většina lidí.

Stará legenda vypráví, že když Bůh tvořil svět, přišli za Ním čtyři andělé.

První se zeptal: "Jak to děláš?" Druhý: "Proč to děláš?" Třetí: "Mohu Ti nějak pomoci?" a ten čtvrtý "Kolik by tak mohl stát?" První byl vědec, druhý iluzí, třetí altruista a ten čtvrtý obchodník s nemovitostmi. Pátý anděl se díval v úžasu a jen ze samé radosti tleskal. Byl to mystik.

Jeden žák jednou připomínal, jak byli Budha, Ježíš a Mohamed svými současníky oceňováni jako buriči a heretici. Mistr řekl: O nikom se nedá říct, že dosáhl vrcholu Pravdy, dokud ho tisíce upřímných lidí neobvinilo z rouhání.

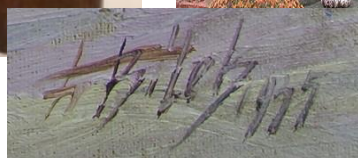
František BÍLEK (6.11.1872 – 13.10.1941)

Sochár, rezbár, grafik, architekt, keramik, aj náboženský mysliteľ s literárnymi ambíciami. Mohutnou originalitou sa stal najvýznamnejším českým symbolistom secesného obdobia. Duchovná tematika sa stala pre neho celoživotnou výtvarnou témou. Jeho plastiky, náhrobky a pamätníky sú po celej krajine. Priateľstvo s J. Zeyerom a O. Březinom ovplyvnilo jeho tvorivý život. Kresbami a drevorytmi ilustroval napr. Březinove básnické zbierky *Tajemné dálky*, *Ruce*, zbierku esejí *Hudba pramenů*, knihu jeho listov i veľkú publikáciu *Stavitel chrámu*. Bílek vnímal svoju umeleckú tvorbu ako službu bližným, pre úžitok druhých. Vo svojom diele často spájal kresťanské a orientálne náboženstvá do mystickej jednoty svetla i sveta. *V našom výtvarnom svete stojí František Bílek sám. Vyšiel jako neznámý rozsévač, vyšel na vyprahlé nezorané pole a vhodil svá první semena na suchou, tvrdou půdu* (Zdenka Braunerová).

Z výtvarného diela

Gertrud von Le FORT

(11. 10. 1876 – 1. 11. 1971)

Gertrud von Le Fort - celým menom Freiin Gertrud Auguste Lina Elsbeth Mathilde Petrea von le Fort, písala poviedky, romány, poéziu a eseje s prevažujúcou ženskou tematikou (postavenie ženy v kresťanskom prostredí). Ženy vníma vo všeobecnosti ako strážkyne života, zosobnenie obetavej lásky súcitu a ochoty odpúšťať. Uznala, že pevná viera pre presvedčenie, že ľudské poslanie je určené láskou, založenou na viere v Boha, ktorý sa stal človekom, je podstatnou súčasťou humanity ľudskej spoločnosti. G. Le Fort

patri k najznámejším katolíckym spisovateľkám 20. storočia. Získala (1952) tzv. Gottfried-Kellerovu cenu a neskôr bola vyznamenaná *Velkým křížom s hviezdou* za zásluhy o nemeckú literatúru.

Z myšlienok

- *Zrada náboženstva vlečie so sebou zradu kultúry. Západná kultúra bude žiť práve tak dlho ako západné náboženstvo.*

Každé utrpenie na zemi je posvätené Božou láskou.

Spravodlivosť je iba v pekle, v nebi je milosť a na zemi kríž.

- *Čím je hlučnejší náš svet, tým mlčanlivejší sa zdá Boh...
Mlčanie je rečou večnosti, hluk hlasom pomínutelnosti...
Keď Boh dlho mlčí, chystá sa prehovoriť...*

Diabol môže poskytnúť všetko, okrem lásky.

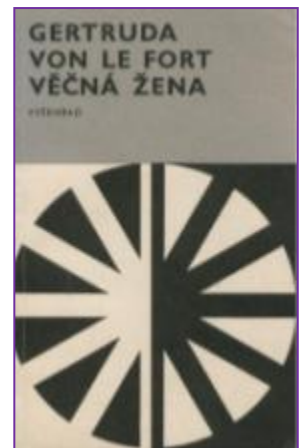
Láska nemôže zahynúť. Vždy si nájde nejakú cestu, aby sa zachránila.

Najväčším víťazom nad všednosťou života je materská láska, ktorá je úplne pohltená dennými starosťami.

- *Svet síce možno pohnúť mužskou silou, ale požehnať ho možno len v znamení ženy.*

Ak sa žena odhalí, padá jej mystérium.

Ženy sú sfingy, ale nie mlčiace. Na každom kroku prezrádzajú svoje tajomstvá.

Wolfgang Amadeus MOZART

(27. 1. 1756 – 5. 12. 1791)

Komponoval diela vo všetkých hudobných žánroch. Zložil 626 skladieb; napr. opery *Únos zo serailu*, *Figarova svatba*, *Don Giovanni*, *Così fan tutte* (*Všetky sú také*), *Čarovná flauta*; 18 omší, 17 chrámových sonát, 35 sonát pre husle a klavír, 41 symfónií, 27 klavírných koncertov, serenády (napr. *Malá nočná hudba*), pochody i tance. Jeho dielo najlepšie vystihuje povahu

hudobného klasicizmu. Vyznačuje sa celkovou priezračnosťou, melodickým bohatstvom, vyváženou inštrumentáciou a formovou brilantnosťou. Mozart obľuboval rýchle tempá a durové tóniny. Jeho hudba je živá, radostná, hravá, v pomalých vetách príjemne meditatívna, ale vždy zrozumiteľná.

Z myšlienok a diela

Hudba nemá nikdy ani v tej najhrôzostrašnejšej podobe uraziť ucho, ale má potešiť a pritom vždy zostať hudbou. Koncerty nejsou ani príliš ťžké, ani ľhé - jsou velmi brilantní - příjemně se poslouchají - a přece neupadají do prázdnoty - tu i tam si i znalci přijdou na své, - ovšem tak, aby i neznalci s tím mohli být spokojeni, třeba by nevěděli proč.

Jsem blízek smrti. Konec nastává dříve, než mi bylo dopřáno radovat se ze svého nadání. Život byl přece jen tak krásný. Mým začátkům svítila tak šťastná hvězda, ale kdo změní svůj osud? ... Končím, neboť můj pohřební zpěv nesmí zůstat nedokončen.

<https://www.youtube.com/watch?v=DEFrIvvhBsg>
<https://www.youtube.com/watch?v=aRwhkBAeheM>
https://www.youtube.com/watch?v=2TUIQjZT_8Y

<https://youtu.be/df-eLzao63I>

<https://www.youtube.com/watch?v=8zPkWVqdJXI>
<https://www.youtube.com/watch?v=Rb0UmrCXxVA>
https://www.youtube.com/watch?v=Zi8vJ_1MxQI

Wolfgang Amadeus Mozart

Evropa dneška a zítřka potřebuje velké Evropany

Minulost není zapečetěný hrob, v němž leží dávné události jako „bruta facta“, jako mrtvé skutečnosti, na nichž už nelze nic měnit. Minulost kráčí s námi a žije v nás. Bydlí v naší paměti, která tvoří jednu důležitou dimenzi naší existence, naší identity. To platí nejen o jednotlivých osobách, ale i o rodinách a kulturních společenstvích, jako jsou národy a církve. Kulty jsou společenství paměti.

Jsem hluboce přesvědčen, že 20. století může zanechat v paměti lidstva dva obrazy naděje, které mohou být znamením, že to století nebylo jen bolestnou, temnou nocí dějin, nýbrž i okamžikem obratu a naděje. Je to snímek planety Země, pořízený při prvním přistání člověka na Měsíci, a pak fotografie papeže, který se drží za ruku s dalajlamou, s představitelem židů, muslimů a ostatních náboženství světa před bazilikou svatého Františka v Assisi.

Tyto dva obrazy mají mnoho společného. Fotografie z Měsíce svědčí nejen o velikosti a úspěchu lidské odvahy a inteligence, ale i ukazuje, jak je naše Země malá, jaký je to malý koráb, plující nekonečnou tmou vesmíru. A obrázek z Assisi svědčí o naději, že snad začínáme chápat, že se na jedné palubě této ohrožené lodi musíme naučit žít společně.

Evropa, naše společná vlast, matka velké kultury, z níž vzešly velké sny, ale i ničivé války, potřebuje novou generaci vzdělaných lidí, kteří budou schopni a ochotni převzít odpovědnost v intelektuálním i politickém životě. Evropa potřebuje duchovní lidi.
Tomáš Halík